

با گذشت سه دهه از اجرای طرح، زیرگذر، به دلایل مهمی همچون آلودگی و تهدید سلامتی زائران و مجاوران، نبود ایمنی مناسب در مسیر به لحاظ احتمال وقوع حریق و حوادث غیرمترقبه و بروز گره‌های کور ترافیکی در ایام خاص، اصلاح و بهسازی این حلقه پرتراфик مرکزی شهر ضروری و اجتناب‌ناپذیر است.

مروری بر اجرای پروژه بزرگ اصلاح و بهسازی زیرگذر

پارکینگ‌های حرم مطهر پس از ۳۰ سال به‌روز می‌شود

نظارتی در بخش‌های مختلف، احداث درهای ورودی و خروجی اضطراری در زیرگذر و پارکینگ و تأمین مدیریت هوشمند از راه دور (اتاق فرمان) اجرایی و عملیاتی می‌شود.

♦ توزیع عادلانه فضاهای پارکینگ

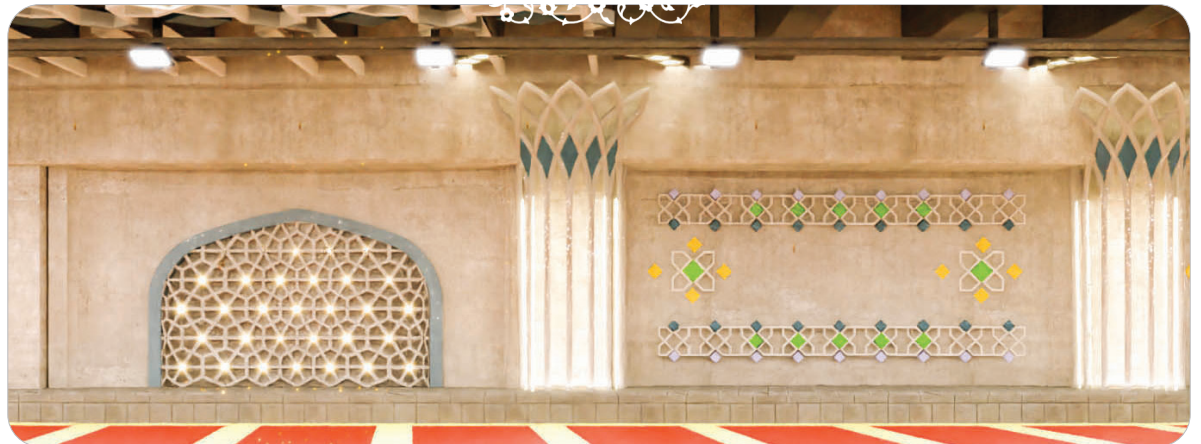
توزیع عادلانه و استاندارد فضاهای پارک خودرو، به ویژه در ایام پر ازدحام و مناسبتی، از نکات مهمی است که در طرح بهسازی و بهسازی پارکینگ زیرسطحی حرم مطهر، بدان توجه جدی شده است. در این رابطه با به‌روزرسانی سیستم‌های مدیریت پارکینگ و با بهره‌گیری از سیستم‌های مدیریت هوشمند، همچنین با اجرای طرح‌های مهندسی راهنمایی و رانندگی و زیرساختی و هندسی، نظیر راهنمایی نوری رانندگان به سمت فضاهای خالی شناسایی شده پارکینگ و اطلاع‌رسانی لحظه‌ای فضاهای خالی پارکینگ‌ها، گام‌های اساسی در روند توزیع عادلانه فضاهای پارکینگ زیرسطحی و اصلاح ترافیک مسیر، برداشته شده است.

♦ زیباسازی متناسب با معماری اسلامی، ایرانی

اصل مهم در پروژه‌های شهری، زیباسازی و توجه به معماری و فرهنگ غنی اسلامی-ایرانی است. از این رو در طرح بهسازی پارکینگ زیرسطحی حرم مطهر، زیباسازی و نورپردازی متناسب با معماری و فضای پیرامونی و افزایش روشنایی زیرگذر در دستور کار قرار گرفته است. در این رابطه ۱۸۰۰ پروژکتور خطی در دو سوی محور زیرگذر، در حال نصب است. صرفه‌جویی برق نیز مدنظر کارشناسان قرار گرفته و به کمک سنسورهای نورسنج به‌صورت هوشمند در طول روز و متناسب با نیاز نوری، درجه‌های روشنایی متفاوتی در مسیر و پارکینگ‌های زیرسطحی، توزیع خواهد شد. علاوه بر این برای حل مشکل کوری دید رانندگان در هنگام ورود به زیرگذر، با استفاده از سیستم‌های به‌روز نوری، با افزایش و کاهش شدت نور و یکسان‌سازی میزان آن با محیط بیرون، این مشکل برطرف خواهد شد.

♦ اهتمام به باز بودن مسیرهای منتهی به حرم

موضوع مهمی که در اجرای طرح بهسازی پارکینگ زیرسطحی حرم مطهر، از سوی مدیران آستان قدس رضوی و دست‌اندرکاران آن، بدان تأکید و توجه شده است، مسدود نشدن مسیر حرم مطهر رضوی در زمان اجرای پروژه است. از این رو در تمامی مراحل اجرای این عملیات بزرگ عمرانی، تلاش شده تا عبور و مرور مختل نشود و با وجود بزرگی این عملیات، همواره مسیر حرم مطهر به روی مشتاقان امام رضا علیه‌السلام باز بوده است.

ریحانه رضوانی ♦ خانواده بابازاده به اشتیاق زیارت امام رضا علیه‌السلام، مسافت ۱۵۰۰ کیلومتری تبریز تا مشهد مقدس را در ۲ روز پیموده‌اند تا زائر امام مهربانی‌ها شوند. سختی‌های مسیر طولانی را به شوق زیارت حضرت، پشت سر گذاشته و با وجود خستگی سفر، بلافاصله به سمت حرم مطهر حرکت کرده‌اند، اما در هسته مرکزی مشهد و پس از گذر از ترافیک طاقت‌فرسای آن، ساعتی است سردرگم پیدا کردن محل پارک خودرو هستند! ظرفیت پارکینگ حرم مطهر تکمیل است و با خیابان‌ها و پارکینگ‌های پراکنده اطراف آشنا نیستند. ناگزیر خودرو را در کوچه‌پس‌کوچه‌های دور از حرم و در محلی با ایمنی نامطمئن، پارک کرده و پیاده به سمت حرم مطهر حرکت می‌کنند. در مسیر، از اولین مشکلی که حسابی به چشم‌شان آمده و خستگی سفر را برایشان دو چندان کرده، گلایه می‌کنند، اما به محضی که پا در حرم مطهر می‌گذارند، سختی‌ها و گلایه‌ها را فراموش می‌کنند و غرق زیارت می‌شوند ... همه ساله به ویژه در ایام مناسبتی، بیشترین حجم ورود زائران بارگاه ملکوتی امام رضا علیه‌السلام به مشهد مقدس، از طریق خودروهای شخصی انجام می‌شود. مقصد نهایی خودروهای شخصی زائران نیز، هسته مرکزی مشهد مقدس و حرم مطهر امام رفوف است. بسیاری از مجاوران حرم رضوی نیز از خودرو شخصی برای تشریف به حرم مطهر استفاده می‌کنند. بنابراین شاید نخستین خدمتی که به زائر و مجاور امام مهربانی‌ها می‌توان ارائه کرد، تأمین محل پارک مناسب و مطمئن خودرو شخصی آنهاست.

♦ ایمن‌سازی و سالم‌سازی مسیر

بخش بزرگی از زیرگذر حرم مطهر در زیر صحن بزرگ پیامبر اعظم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم واقع شده است که در صورت بروز حادثه ناگوار تصادف و آتش‌سوزی، علاوه بر تهدید جان زائران، ایمنی جانی مسافران عبوری از مسیر زیرگذر در معرض خطر خواهد بود. علاوه بر این آلودگی‌های محیطی ناشی از عبور و مرور حجم زیاد خودرو از مسیر بسته و با تهویه نامناسب زیرگذر، تهدید جدی برای سلامت زائران به شمار می‌رود. از این رو در روند اصلاح و بهسازی پارکینگ زیرسطحی، در خصوص ایمن‌سازی و سالم‌سازی مسیر زیرگذر حرم مطهر، تدابیر اساسی و جامعی اندیشیده شد. در این راستا طرح‌های جدید اطفای حریق، لوله‌کشی خط آتش‌نشانی، استقرار فایرباکس‌ها بر اساس جدیدترین استانداردهای ایمنی در تونل‌ها، ایجاد راه‌بند در ورودی‌های زیرگذر، نصب دوربین‌های

ضمن تسهیل عبور و مرور راحت و ایمن زائران و اصلاح عوامل آلودگی‌های خطرآفرین زیرگذر حرم مطهر، خدمات گسترده و مناسب پارکینگ زیرسطحی به زائران و مجاوران امام مهربانی‌ها ارائه نماید.

♦ اقدام‌های زیرساختی اولیه

با انجام مشاوره‌های راهنمایی و رانندگی، زیست‌محیطی و خدمات شهری و پس از بررسی‌های دقیق مهندسی و کارشناسی، اقدام‌های اصلاحی مبنایی، بر اساس شبیه‌سازی‌های نرم‌افزاری، به منظور دستیابی به خدمات نوین پارکینگ زیرسطحی در دستور کار قرار گرفته و عملیاتی شد. در این رابطه با انجام اقدام‌های زیرساختی اولیه ۱۴ هزار متر مربع دیوار به منظور جداسازی پارکینگ‌ها از فضای زیرگذر، عملیاتی و اجرایی شد. همچنین موقعیت قرارگیری دستگاه‌های تهویه قبلی (جت‌فن‌ها) به منظور انتقال آلودگی‌های محیطی به فضای خارج زیرگذر، تغییر یافت و از پراکندگی آلودگی‌های محیطی جلوگیری به عمل آمد. علاوه بر این بهسازی و اصلاح علائم ترافیکی در زیرگذر به منظور مدیریت روان‌تر عبور و مرور در دستور کار قرار گرفت و آرام‌سازی مسیر و کاهش سرعت مینا و بهبود و نوسازی کامل آسفالت، اجرایی شد. همچنین در طول مسیر تابلوهای اطلاع‌رسانی و ایمنی جدید، نصب و مسیرهای ورود و خروج خودرو از زیرگذر، اصلاح و خط‌کشی خواهد شد.

♦ توسعه متوازن

در دهه‌های گذشته تمرکز مدیریت آستان قدس رضوی بر توسعه حرم بوده است. این امر اگر چه آثار و برکات فراوانی داشته، اما مستلزم توسعه متوازن بوده است. از این رو با اهتمام مسئولان عالی‌رتبه آستان قدس رضوی به رفع معضلات و اصلاح ایرادهای موجود، در ۳ سال اخیر تلاش فراوان شده تا با انجام کارشناسی و دقیق، این توازن مهم، عملیاتی شود. یکی از محورهای اصلی توازن توسعه، انجام اصلاحات مبنایی «پارکینگ حرم مطهر» است. در طرحی که از سال ۱۳۶۳ آغاز و در سال ۱۳۷۲ به بهره‌برداری رسید، تلاش شد با احداث زیرگذر حرم مطهر، ترافیک هسته مرکزی شهر ساماندهی و ۴ خیابان اصلی طبرسی، شیرازی، نواب و امام رضا علیه‌السلام به هم متصل شود. اکنون با گذشت سه دهه از اجرای این طرح، به دلایل مهمی همچون آلودگی و تهدید سلامتی زائران و مجاوران، نبود ایمنی مناسب در مسیر به لحاظ احتمال وقوع حریق و حوادث غیرمترقبه و بروز گره‌های کور ترافیکی در ایام خاص، اصلاح و بهسازی این حلقه پرتراфик مرکزی شهر ضروری و اجتناب‌ناپذیر است. از این رو آستان قدس رضوی با انجام ده‌ها نفر-ساعت تحقیقات گسترده کارشناسی و بررسی همه جانبه معضل پارکینگ و راه‌حل‌های رفع آن، در پی آن است تا با اصلاح ساختارها و بهسازی امکانات و زیرساخت‌های موجود، مشکلات را حل نموده تا

برای انجام اقدام‌های زیرساختی اولیه ۱۴ هزار متر مربع دیوار به منظور جداسازی پارکینگ‌ها از فضای زیرگذر، عملیاتی و اجرایی شد